



ตรีเทพ. (2558, มีนาคม) “อนุสาวรีย์พลเอกเจ้าพระยาบดินทรเดชาานุชิต (แยม ญ นคร)”
สารนครศรีธรรมราช. 45(3) : หน้า 1-2.





ตรีเทพ. (2558, มีนาคม) “อนุสาวรีย์พลเอกเจ้าพระยาบดินทรเดชาอนุชิต (แยม ณ นคร)”
สารนครศรีธรรมราช. 45(3) : หน้า 1-2.



พลเอกเจ้าพระยาบดินทรเดชาอนุชิต (แยม ณ นคร)



คุณพร้อม ณ นคร

เจ้าพระยาบดินทรเดชาอนุชิต เป็นบุตรคนที่ ๕ พี่น้องร่วมบิดาเดียวกันมี ๒๓ คน บิดาเป็นเจ้าเมืองนครศรีธรรมราช คนสุดท้ายและเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช คนที่ ๑ ภายหลังมีการเปลี่ยนแปลงเป็นการปกครองมณฑลในสมัยรัชกาลที่ ๕

บิดามีนาม เจ้าพระยาสุธรรมมนตรี (หนูพร้อม) กับมารดา ท่านิ่ม เกิดที่เมืองนครศรีธรรมราช ในวังเจ้านครฯ (พระยาสุธรรมมนตรี (หนูพร้อม) ได้ยกให้กับรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ เป็นที่ทำการศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช จนถึงปัจจุบัน)

เจ้าพระยาบดินทรเดชาอนุชิต สืบเชื้อสายตรงจากสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทางสายราชบุตรของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ที่ประสูติเจ้าจอมมารดาปรังค์ ซึ่งเป็นราชธิดาของเจ้าพระยาหนุ่ย ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นพระเจ้านครไชยศรีในสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี

เจ้าพระยาบดินทรเดชาอนุชิต ชื่อเดิม แยม ชื่อสกุล ณ นครเกิดเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๑๐ (ปีเถาะ) ได้รับการศึกษาวิชาการทหารที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจนจบการศึกษา เข้ารับราชการเป็นร้อยตรีในฐานะนักเรียน ตีเตนลำดับ เลขที่ ๓ ของนายร้อย จปร. รุ่นที่ ๑ เมื่อ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๓๒ ปฏิบัติราชการได้เลื่อนบรรดาศักดิ์ พระราชทานสัญญาบัตรยศทหารเรือมาตามลำดับเป็นพลเอก เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๖๒ ครั้งเป็นพระยาราชเดชศักดิ์ดาอ ได้รับโปรดเกล้าจากพระเจ้าอยู่หัวให้เป็นแม่ทัพไปปราบฮ่อ ร.ศ. ๑๑๒ จนราบคาบเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวขึ้นครองราชย์ได้ถวายรับราชการเป็นราชองครักษ์สนิทที่ปรึกษาต่างๆ เจ้าพระยาบดินทรเดชาอนุชิตเป็นผู้ดูแลพระราชนคราตั้งวงศ์ตระกูลจากพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ พระองค์ทรงพระราชทานตราดอกบัว ปทุมวงศ์ เป็นตราประจำตระกูล “ณ นคร” เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๕ เป็นต้นมา

เจ้าพระยาบดินทรเดชาอนุชิต ได้สมรสท่านผู้หญิงเลียบ เป็นธิดาของขุนหลวงสุนทรสินธพ (จอ ปัจฉิม) มีบุตรธิดา

๑. เป็นหญิงชื่อคุณลาภ
๒. เป็นชายชื่อคุณหีบ สมรสกับคุณประนอม เป็นธิดาของเจ้าพระยาขรรค์ (ปั้น สุขุม)
๓. เป็นหญิงชื่อคุณพวย สมรสกับ คุณเสน่ห์ ณ นคร
๔. เป็นหญิงชื่อท่านผู้หญิงไผ่ สมรสกับ พลตรีพระยาเสนาณรงค์ฤทธิ์ (หม่อมเล็ก สนิทวงศ์)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานแต่งตั้งให้เป็นเสนาบดีกระทรวงกลาโหมมียศเป็น มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาบดินทรเดชาอนุชิต และได้รับพระราชทานที่ดินบ้านมหาไธสนเป็นที่พักพิงตลอดไปในพระนคร เขตถนนวิบูลย์ ตำบลลุมพินี ได้ถือครองเป็นมรดกตกทอดสู่ลูกหลานโดยไม่มีการเวนคืนที่ดินเลยมาหลายชั่วอายุคน มหาอำมาตย์เอกเจ้าพระยาบดินทรเดชาอนุชิต ได้ทำนุบำรุงมรดกที่ตกทอดที่ดินที่เมืองนครศรีธรรมราชให้กับหลาน นางสาวพร้อม ณ นคร ผู้อยู่ปฏิบัติรวมทั้งที่ดินนี้ให้เป็นสวนสาธารณะประโยชน์นางสาวพร้อม ณ นคร ได้ยกที่ดินนี้เพื่ออุทิศกุศลให้ถึงดวงวิญญาณของท่านผู้เป็นคุณูปการของท่านตระกูล ณ นครที่สืบวงศ์ตระกูลต่างๆ ต่อไป